

ΕΔΩ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΚΑΙΓΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΥΝΙ ΧΤΕΝΙΖΕΤΑΙ

Φανταζόμαστε υπάρχει κόσμος -ίσως ακόμα και ανάμεσα στους αναγνώστες αυτού του περιοδικού- που, παίρνοντας ένα πολιτικό έντυπο στα χέρια του, περιμένει να διαβάσει μία βαρύγδουπη ανάλυση για όλα τα σοβαρά, τρέχοντα θέματα. Μία ανάλυση γεμάτη ακαταλαβίστικες λέξεις για το κράτος, την εξωτερική πολιτική και άλλα πολλά. Γιατί μάλλον, γι' αυτούς τους αναγνώστες, μόνο αν δεν καταλαβαίνει κανείς τον χριστό του απ' αυτά που γράφεις και μόνο αν έχεις εκατό παραπομπές σοβαρών γνωστών ανδρών αναλυτών, μπορείς να έχεις άποψη για αυτά τα ζητήματα. [1]

Οπότε, αυτός ο υποθετικός αναγνώστης σίγουρα τώρα θα αναρωτιέται: μα καλά, πώς γίνεται αυτό το περιοδικό, μέσα σε μία τόσο κρίσιμη συγκυρία, να βγάζει μία μετάφραση για το γυναικείο σώμα και τη γυναικεία σεξουαλικότητα; Τι σχέση μπορεί να έχουν ο εμπορικός πόλεμος και το ολοένα και εντεινόμενο κλείσιμο στο έθνος-κράτος με την κλειτορίδα και τον γυναικείο οργασμό;

Κι όμως αγαπητοί μας αναγνώστες, έχουν και παραέχουν! Η ένταση της καπιταλιστικής κρίσης, όπως τη βιώνουμε τον τελευταίο ένα χρόνο σαν κορονοπληξία, οι διακρατικοί ανταγωνισμοί και η ένταση της διεισδυτικότητας (sic) του κράτους, βάζουν στο επίκεντρό τους και την ελληνική πυρηνική οικογένεια ως τον μηχανισμό εκείνο που καλείται να διαχειριστεί και να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα, βάσει φυσικά της γυναικείας εργασίας. Οι γυναίκες δηλαδή είμαστε αυτές που καλούμαστε τον τελευταίο ένα χρόνο να σηκώσουμε το βάρος της κρίσης: να αναπροσαρμόσουμε την οικιακή οικονομία και να φροντίσουμε όσους έμειναν σπίτι (είτε λόγω απαγορεύσεων, είτε λόγω κλειστών σχολείων, είτε λόγω ανεργίας), βάζοντας στην άκρη τις δικές μας ανάγκες και τα δικά μας θέλω.

Πέρα όμως από την ένταση της εργασίας μέσα στο σπίτι, οι γυναίκες τον τελευταίο ένα χρόνο ήρθαμε αντιμέτωπες και με την περαιτέρω παρεμπόδιση της κοινωνικής μας αναπαραγωγής. Οι ιδιωτικοί χώροι όπου συνήθως βρισκόμαστε και μιλάμε (όπως τα μαγαζιά, οι καφετέριες, τα κομμωτήρια) έμειναν -ή συνεχίζουν να μένουν- κλειστά, ενώ οι δημόσιοι χώροι γέμισαν απαγορεύσεις και πειθαρχήσεις, οι οποίες πιστεύουμε έχουν ένα έξτρα βάρος για εμάς. Κι αυτό γιατί, όταν από μικρή εκπαιδύεσαι να φοβάσαι και να αυτοπειθαρχείσαι στον δημόσιο χώρο, με τον μεγαλύτερο κίνδυνο να βρίσκεται στην πιθανότητα σεξιστικής επίθεσης, το να έρχεσαι αντιμέτωπη τα βράδια με το τοπίο άδειων δρόμων, όπου κυκλοφορούν μόνο μπάτσοι, σίγουρα λειτουργεί σαν ένας επιπλέον τρόπος να μείνεις σπίτι.

Μπορούμε επίσης να πούμε ότι διαφόρων ειδών έλεγχοι και πειθαρχικοί μηχανισμοί που έσπρωχναν τις γυναίκες προς το σπίτι υπήρχαν και πριν τις καραντίνες. Μπορούμε για παράδειγμα, να δούμε πως λειτουργεί η εντολή των διάφορων ρουφιάνων που λένε «φόρα μάσκα» στον δρόμο σαν επιπρόσθετος έλεγχος στις ήδη υπάρχουσες εντολές των ίδιων ρουφιάνων προς τις γυναίκες, όσον αφορά το πώς πρέπει να ντύνονται όταν βγαίνουν έξω. Πως, δηλαδή, αυτοί οι κανίβαλοι είχαν από πριν και άποψη για τον τρόπο με τον οποίο θα εμφανίζονται οι γυναίκες στον δημόσιο χώρο, αλλά και θράσος να την εκφράσουν. Το ίδιο ισχύει και για άλλες εντολές. Μέσα στον τελευταίο χρόνο, δηλαδή,

είδαμε τον έλεγχο μέσα από ατάκες όπως «μην κυκλοφορείς μόνη σου ως αργά», «πρόσεχε με ποιους βγαίνεις» κτλ να γίνεται ακόμα πιο εύκολος μέσα από την εντολή «μη βγεις έξω για να μη μας κολλήσεις κόβιντ».

Όλα αυτά όμως έχουν και μία ακόμα, πολύ σημαντική λειτουργία. Έχουν τη λειτουργία του να μας κρατήσουν μακριά τη μία από την άλλη, μακριά απ' το να δημιουργούμε σχέσεις με τους δικούς μας όρους, να αναπτύσουμε τις δικές μας γλώσσες και τις δικές μας αφηγήσεις για τις εαυτές μας. Θα μας πείτε βέβαια τώρα ότι, τον τελευταίο καιρό, ο κόσμος έχει βγει απ' τα σπίτια του και έχει γεμίσει τα πάρκα και τις πλατείες. Κι εμείς θα σας απαντήσουμε πως ναι, πλέον στις πλατείες και τα πάρκα δεν βρίσκεις μόνο τις φιγούρες που κυνηγάνε οι μπάτσοι κι οι ρουφιάνοι τους τόσο καιρό. Αντίθετα, έχουν ξεμυτίσει και διάφοροι άλλοι, μεσοαστοί, οικογενειάρχες, κόσμος που είχε κλειστεί για έναν χρόνο στα σπίτια του. Τώρα όλοι αυτοί μπορούν να ξεμυτίζουν όχι επειδή διανύουμε μία φάση χαλάρωσης, αλλά επειδή εδώ και έναν χρόνο έχει πέσει δουλειά ώστε οι σχέσεις να μεταφράζονται σε εν δυνάμει μόλυνση, η επικοινωνία να βασίζεται στο να πατάς κουμπάκια και, το κυριότερο, η μόνη επιτρεπτή άποψη να είναι αυτή του κράτους και των ειδικών του.

Η πολλαπλή πειθάρχηση της «μούγκας» έχει επίσης διπλό αντίκτυπο στις γυναίκες. Πριν από τον κόβιντ ξέραμε ότι οι γυναικείοι λόγοι λοιδορούνταν με διάφορους τρόπους. Η θέαση των γυναικών για τον κόσμο ήταν ανέκαθεν κάτι που θεωρούταν αντίθετο με τον ορθό λόγο και ταυτιζόταν με τη δεισιδαιμονία, τα ζώδια και άλλα πολλά. Οι αρνήσεις των γυναικών να επιτελέσουν τον ρόλο τους βαφτίζονταν από πριν κοινωνική ανευθυνότητα, ενώ η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ τους και το σπάσιμο της σιωπής για το τι συμβαίνει μέσα στο σπίτι και τις σχέσεις έχουμε μάθει να μας το προσάπτουν σαν κουτσομπολιό.

Μέσα σ' αυτό το χάος εντολών, το να βρεθείς με τις δικές σου, να μιλήσετε για τις δικές σας ανάγκες και να αναπτύξετε τους δικούς σας λόγους για τα σώματά σας και τις σεξουαλικότητές σας δεν φαντάζει μόνο ακόμα πιο δύσκολο, αλλά και ακόμα πιο...δευτερεύον! Πόσο μάλλον όταν ο λόγος που χτίζεται απ' την αριστερά γι' αυτά τα ζητήματα είναι ένας λόγος νίκης. Έτσι τα ζητήματα της εννοιολόγησης του γυναικείου σώματος και της σεξουαλικότητας φαίνονται από ξεπερασμένα έως οπισθοδρομικά, αφού ο κόσμος γύρω μας όλο και προσοδεύει, όπως μας λένε, και οι έμφυλοι ρόλοι έχουν κοινωνικά ξεπεραστεί.

Κι όλα αυτά γίνονται μέσα σε μία συγκυρία χούντας, επιβεβλημένης μέσα από τον λόγο των 'νούμερο ένα' εκθρών των γυναικών, των γιατρών! Τα ζητήματα που έχουν ανακύψει ακόμα πιο επιτακτικά τον τελευταίο έναν χρόνο σχετικά με την κυριαρχία του επιστημονικού λόγου και τις κρατικές πολιτικές που χτίζονται μέσα και γύρω από αυτόν, είναι ζητήματα που απασχολούσαν εδώ και δεκαετίες το φεμινιστικό κίνημα. [2] Οι φεμινίστριες έχουν αναδείξει πως αυτοί οι «ανθρωπιστές» με λευκή στολή μιλώντας για τα σώματά μας και αποδίδοντάς τους έμφυλο πρόσημο, φυσικοποιούν τους έμφυλους ρόλους, ταυτίζοντας μάλιστα το γυναικείο σώμα με την αναπαραγωγική εργασία. Μέσω μάλιστα της φυσικοποίησης αυτής της εργασίας και της ιατροκοποίησης του γυναικείου σώματος, έχει χτιστεί ένα πλήθος τεχνολογιών πειθάρχησης και υποτίμησης πληθυσμών με έμφυλο, φυλετικό και ταξικό πρόσημο, όπως έχει συμβεί ιδιαίτερα με τις μαύρες γυναίκες στις Η.Π.Α. με τη χάρση πολιτικών ελέγχου των γεννήσεών τους. [3]

Ταυτιζόμενο με την αναπαραγωγική εργασία, το γυναικείο σώμα γίνεται αντικείμενο ελέγχου και χάραξης πειθαρχήσεων μέσω του ιατρικού/επιστημονικού λόγου από τον 19ο αιώνα. Παθολογικοποιείται τόσο στο σύνολό του, αλλά ιδιαίτερα παθολογικοποιείται η κλειτορίδα ως ένα όργανο που υπάρχει μόνο για απόλαυση και όχι για αναπαραγωγή. Για χρόνια οποιαδήποτε ένδειξη γυναικείας σεξουαλικότητας ταυτιζόταν με την ασθένεια. Ο ανυπομονητισμός και η «υπερσεξουαλικότητα» θεωρούνταν αιτίες για μία πληθώρα ασθενειών, ακόμα και για τη φυματίωση. Κυρίως όμως στοχοποιήθηκαν για την ασθένεια της... ανηθικότητας, μέσα από λόγους που ταύτιζαν το ατομικό με το κοινωνικό σώμα. Έτσι, η οποιαδήποτε απειθαρχία των γυναικών ταυτιζόταν με την ασθένεια, τόσο των ίδιων τους των σωμάτων όσο και της κοινωνίας συνολικότερα. Στόχος αυτών των επιστημονικών λόγων και τεχνικών ήταν εξαρχής ο έλεγχος και η πειθάρχηση των συμπεριφορών των γυναικών.

Η ταύτιση του ατομικού και του συλλογικού σώματος είναι ένα στοιχείο που διαπνέει τους επιστημονικούς ιατρικούς λόγους και τη χάραξη πολιτικών γύρω από αυτούς ήδη απ' την αρχή της συγκρότησης των σύγχρονων εθνών-κρατών. Η μη αναπαραγωγική σεξουαλικότητα, μέσα από αυτήν την ταύτιση, αποτέλεσε αντικείμενο τόσο ιατρικής παθολογικοποίησης, όσο και χάραξης πολιτικών δημόσιας υγείας. Πιο πρόσφατο σε εμάς παράδειγμα είναι οι κρατικές πολιτικές και οι κοινωνικές αντιδράσεις γύρω από το AIDS. Οι γκέι άντρες -προδότες, έτσι κι αλλιώς, της πυρηνικής οικογένειας και του έθνους- είδαν τον πόλεμο εις βάρος τους να εντείνεται. Η ταύτισή τους με την ασθένεια σωματοποίησε την προϋπάρχουσα ποινικοποίησή τους ως μιαιών, μολυσματικών και επικίνδυνων για το κοινωνικό σύνολο. Αλλά και τον τελευταίο ένα χρόνο, τόσο με το κλείσιμο στο σπίτι και την οικογένεια όσο και με την παρότρυνση διαφόρων ειδικών, όπως ο περίφημος σεξιστής Θάνας Ασκπής, προωθείται ως ακίνδυνη και σωστή σεξουαλικότητα αυτή που αναπτύσσεται μέσα σε μονογαμικά, ετεροκανονικά πλαίσια, αφού η εναλλαγή ερωτικών συντρόφων και η ανταλλαγή σωματικών υγρών -για παράδειγμα με το φίλι, όπως μας είπαν- είναι επικίνδυνα για τη διάδοση του covid! [4]

Μετά από όλα αυτά, αγαπητοί αναγνώστες, ευελπιστούμε ότι γίνονται κατανοητοί οι λόγοι για τους οποίους αποφασίσαμε να μεταφράσουμε το κείμενο «Η Θηλή του Διαβόλου. Μια σύντομη ιστορία της κλειτορίδας» από την εφημερίδα *Haaretz*, συζητώντας το στη συνέλευσή μας συνδυαστικά και με το «Αιδοίων Μονόλογοι» της Eve Ensler. Παρότι αναγνωρίζουμε ότι η ανάδειξη υλικού (είτε γραπτού, είτε οπτικοακουστικού) που δεν είναι δικά μας, κρύβει αρκετούς κινδύνους και, ιδιαίτερα, τόσο η μετάφραση που ακολουθεί όσο και το έργο της Ensler μάς φαίνονται σε κάποια σημεία τους προβληματικά, πιστεύουμε ότι μπορούν να αποτελέσουν μία καλή αρχή/αφορμή ώστε η ιστορία της κλειτορίδας, η ιστορία δηλαδή της ιατρικοποίησης του γυναικείου σώματος και της απάλειψης της γυναικείας σεξουαλικότητας, να απελευθερωθεί του «δευτερεύοντος σημασίας» χαρακτήρα της και να γίνει αντικείμενο συζήτησης, να μιληθεί με όρους αυτόνομου φεμινισμού και συλλογικοποίησης των γυναικείων ζητημάτων σε μία περίοδο που το να μιλάς και, ιδιαίτερα, το να οργανώνεσαι και να αναπτύσσεις συλλογικές αφηγήσεις από αυτόνομη σκοπιά, υποτιμάται και ποινικοποιείται όλο και περισσότερο.

Πήξαμε στους ηρωικούς φαλλούς που γαμούσαν και έδερναν – με αφορμή τα 200 χρόνια του 1821 – και του έθνους μας σε στύση! Η παραπάνω εικόνα, όπου η μάνα-Ελλάς σκεπάζει όλα τα αγόρια της παρά τα μπιφ μεταξύ τους στον κοινό τους αγώνα ενάντια στους Τούρκους, ανακαλείται κάθε 25η Μαρτίου και τη βρίσκουμε αρκετά ενδεικτική για την άποψη που έχει το έθνος για τις γυναίκες: γενικώς απούσες αλλά όταν είναι παρούσες, πρέπει να προσεγγίζουν ένα αφηρημένο ιδανικό και ένα φανταστικό προστατευτικής και συμφιλιωτικής μάνας.

Υποσημειώσεις

[1] Περί σοβαρών και μη σοβαρών λόγων βλέπε και το πολύ εύστοχο editorial του *Robotnik Fantastica*, εργά(ρ)ες του φανταστικού, #5, (Μάρτιος 2021).

[2] Για τον φεμινιστικό λόγο σχετικά με τους γιατρούς βλέπε και *Μάγισσες, μαίες, νοσοκόμες. Η αποσιωπημένη ιστορία των θεραπειών*, Barbara Ehrenreich & Deirdre English, έκδοση από *μίσγαδα & Αρχείο 71*, (Χειμώνας 2019), και *Παθήσεις και Διαταραχές. Φύλο, ιατρική και ασθένεια*, Barbara Ehrenreich & Deirdre English, έκδοση από το *ΤΕΦΛΟΝ* και το *ΑΡΧΕΙΟ71*, (Φθινόπωρο 2016).

[3] Περισσότερες πληροφορίες γι' αυτό το ζήτημα μπορεί να διαβάσει κάποια στο «Φύλο, φυλή, τάξη και κράτος πρόνοιας, το παράδειγμα των μαύρων γυναικών στις Η.Π.Α.», *μίσγαδα*, #13, (Φθινόπωρο 2015).

[4] Περισσότερα για αυτά τα ζητήματα μπορεί να διαβάσει κάποια στο «Περί 'σκληροκοειδών αποφύσεων': Άρρωστοι, Ανήθικοι, Παράνομοι, οι νέοι τρόποι να μας βρίζουνε είναι παλιοί», περιοδική αντιφασιστική έκδοση ενάντια στην ελληνική εμπειρία *0151*, #21, (Δεκέμβριος 2020).

Η «Θηλή του Διαβόλου»: Μία Σύντομη Ιστορία της Κλειτορίδας

Οι γιατροί κάποτε πίστευαν ότι η αφαίρεσή της αποτρέπει την υστερία, και ο εφευρέτης των κορν-φλέικς πρότεινε να την αλείφουν με οξύ. Με 8000 νευρικές απολήξεις –διπλάσιες από του φαλλού– η κλειτορίδα είναι καθώς φαίνεται το μόνο ανθρώπινο όργανο, του οποίου ο σκοπός είναι να προκαλεί ευχαρίστηση.

Ένα κρύο, υγρό πρωινό του Νοέμβρη στο χωριό Γουορμπόις στο Κέιμπριτζσάιρ της Αγγλίας, η δεκάχρονη Τζέιν Θρόκμορτον [Jane Throckmorton], η κόρη του τοπικού τσιφλικά, αρρώστησε και κατηγόρησε μια ηλικιωμένη γυναίκα, την Άλις Σάμιουελ [Alice Samuel], ότι την είχε καταραστεί. Η χρονιά ήταν το 1589 και το ευρωπαϊκό κινήγι μαγισσών κορυφωνόταν. Όταν πέντε από τις έξι αδερφές της και καμιά ντουζίνα υπηρέτριες της οικογένειας άρχισαν να εμφανίζουν τα ίδια συμπτώματα και επανέλαβαν τις ίδιες κατηγορίες –και αφού μια φίλη της οικογένειας ήρθε για επίσκεψη και πέθανε– η Σάμιουελ, που ήταν τότε 76, φυλακίστηκε μαζί με τον άντρα και την κόρη της. Στο τέλος αυτού που αποκάλεσε ο ακαδημαϊκός φιλόλογος Τζορτζ Κιτρέντ [George Kittredge] «την πιο ιστορική δίκη μαγισσών που έλαβε χώρα ποτέ στην Αγγλία», η Σάμιουελ και η οικογένεια της εκτελέστηκαν δι' απαγχονισμού.

Η νεκροψία που διεξάχθηκε από τον δεσμοφύλακα και τη γυναίκα του προσέφερε αδιάσειστες αποδείξεις. Στο σώμα της Σάμιουελ βρήκαν «ένα μικρό εξόγκωμα σάρκας, που προεξείχε σαν θηλή, στο μέγεθος μισής ίντσας». Οι δυο τους δίστασαν να το αποκαλύψουν, «επειδή ήταν πλάι σε ένα μέρος τόσο απόκρυφο που δεν ήταν πρέπον να το δει κανείς». Τελικά, «απρόθυμοι να αποκαλύψουν ένα τόσο περίεργο ζήτημα, και καλύπτοντας αξιοπρεπώς αυτό το προσωπικό σημείο λίγο πάνω από το οποίο φύτρωσε, έκαναν ανοικτό σόου για τους διάφορους που περίμεναν». Πράγματι, ο Καθολικός ανακριτής Χάινριχ Κράμερ [Heinrich Kramer], είχε, ήδη, παραγγείλει να ψαχτεί το σώμα της μάγισσας για την «θηλή του διαβόλου», από την οποία βυζαίνει ο ίδιος ο Διάβολος.

Ας ελπίσουμε τουλάχιστον ότι η γριά Σάμιουελ αποκόμισε κάποια απόλαυση από την «θηλή του διαβόλου» της στη διάρκεια της ζωής της –η περιγραφή δεν δίνει πολύ χώρο για αμφιβολίες σχετικά με την ταυτότητα αυτού του «μικρού εξογκώματος σάρκας». Οι ελάχιστοι που μπορούσαν να το αναγνωρίσουν σωστά την εποχή εκείνη βρίσκονταν μακριά από αυτό το ήσυχο αγγλικό χωριό, στους κόσμους των διανοουμένων στα ιταλικά πανεπιστήμια.

Το 1559 ο Ματέο Ρεάλντο Κολόμπο [Matteo Realdo Colombo], ένας καθηγητής ανατομίας στην Πάντοβα, όρισε την κλειτορίδα σαν την «έδρα ευχαρίστησης της γυναίκας», παρόμοια με αυτή του πέους στους άνδρες, και προσέθεσε, με κάποια ψευτοπερηφάνια: «Αφού κανείς δεν έχει ξεκαθαρίσει αυτές τις εκτιμήσεις, αν επιτρέπεται να δώσουμε ονόματα σε πράγματα που έχουν ανακαλυφθεί από μένα, θα 'πρεπε να ονομαστεί 'η αγάπη ή γλύκα της Αφροδίτης'». Ο διάδοχός του στην Πάντοβα, Γκαμπριέλε Φαλόπιο [Gabrielle Falloppio] που ανακάλυψε τις φαλλοπειούς σάλπιγγες, δεν ενθουσιάστηκε με την ποιητικότητα του Κολόμπο και ισχυρίστηκε ότι εκείνος ο ίδιος ήταν υπεύθυνος για τη μεγαλειώδη ανακάλυψη αυτού του

μικροσκοπικού οργάνου: «Αν άλλοι είχαν μιλήσει για αυτό, να ξέρετε ότι τα πήραν από εμένα ή τους φοιτητές μου.»

Το ζήτημα του ποιος άντρας θα έπρεπε να είναι ο πρώτος που θα φύτευε μια σημαία στην κλειτορίδα προκάλεσε τόση κατακραυγή στον ιατρικό κόσμο της Αναγέννησης, που ο κορυφαίος ανατόμος της εποχής, ένας Βέλγος εν ονόματι Αντρέας Βεσάλιους [Andreas Vesalius], αισθάνθηκε υποχρεωμένος να τοποθετηθεί στο ζήτημα. Δήλωσε με κοροϊδευτικό τόνο: «Είναι παράλογο να κατηγορείς τους άλλους για ανικανότητα στη βάση κάποιας μετάλλαξης της φύσης που έχεις παρατηρήσει σε κάποιες γυναίκες και μπορείς με δυσκολία να καταλογίσεις αυτό το καινούργιο και άχρηστο κομμάτι, σαν να ήταν όργανο, στις υγιείς γυναίκες.» Έκλεισε λέγοντας, «Δεν έχω δει ποτέ, ούτε μια φορά, σε καμία γυναίκα πέος... ή ακόμα και την αρχή κάποιου μικροσκοπικού φαλλού.»

Παρόλο που ο Βεσάλιους έχαιρε υψηλής εκτίμησης στον κλάδο του, και διαφωνούσε ακόμα και με τα ιερά κείμενα του Γαληνού και του δασκάλου και μέντορά του, Αριστοτέλη, σε διάφορα σημεία, ασπαζόταν και αυτός την φαλλοκεντρική προσέγγιση των Ελλήνων και των Ρωμαίων που έβλεπαν το αιδοίο σαν το αντίστοιχο του πέους στο γυναικείο αναπαραγωγικό σύστημα. Αυτή η σύλληψη δεν άφηνε κανένα χώρο στην κλειτορίδα, καθώς δεν υπήρχε κάτι αντίστοιχο στο ανδρικό σώμα –δηλαδή το άψογο ανθρώπινο μοντέλο από το οποίο προέρχονται όλα τα πράγματα του κόσμου.

Από την πλευρά του ο Αριστοτέλης ήταν εξοικειωμένος με τη γυναικεία εκσπερμάτωση και ήταν, επίσης, ο πρώτος που ισχυρίστηκε ότι οι ξανθιές περνάνε πιο καλά, διαβεβαιώνοντας ότι «υπάρχει μια έκκριση από τη μήτρα που προκύπτει ... σε εκείνες που είναι ανοιχτόχρωμες και έχουν γενικά έναν πιο θηλυκό τύπο, αλλά όχι σε εκείνες που είναι πιο σκούρες και έχουν ανδρικό παρουσιαστικό.»

Εντούτοις, προφανώς δεν είχε ιδέα τι ήταν αυτό που έκανε τις γυναίκες να αποβάλουν αυτό το υγρό, ή γενικά οτιδήποτε άλλο σχετικά με αυτό τον τομέα. Ως προς το γιατί η πρώτη γυναίκα του, η Πυθία, που σύμφωνα με την πρωτοποριακή φεμινίστρια και μαία Κέιτ Κάμπελ Χερντ-Μεντ [Kate Campbell Hurd-Mead] ήταν από μόνη της μια φυσική εξερευνητριά, δεν του εξήγησε τίποτα για εκείνο το σημαντικό σημείο, η ιστορία δεν λέει κάτι.

Η κλειτορίδα έπρεπε να περιμένει μια διαφορετική γυναίκα να της ρίξει φως. Το 1671, η Τζέιν Σαρπ [Jane Sharp], μια Βρετανίδα μαία, δημοσίευσε ένα δημοφιλές εγχειρίδιο στο οποίο έδειχνε ότι η σπογγώδης υφή της κλειτορίδας τεντώνεται «όταν τα πνεύματα μπαίνουν μέσα της», σαν μικρό πέος, και ότι αυτό «κάνει τις γυναίκες λάγνες και να ευχαριστούνται τη συνουσία, και επιπλέον ότι αν δεν υπήρχε αυτό δεν θα είχαν καμία επιθυμία ή ευχαρίστηση.»

Παρόλο που η Σαρπ ήταν όμπος της προκατάληψης που υπήρχε από την εποχή των (αρχαίων) Ελλήνων –ότι ο οργασμός, ανδρικός και γυναικείος αντίστοιχα, ήταν απαραίτητος για τη σύλληψη και προειδοποιούσε ότι χωρίς «ευχαρίστηση» οι γυναίκες δεν θα

μπορούσαν ποτέ να συλλάβουν— ήταν αρκετά μπροστά για την εποχή της. Αντιλήφθηκε τον κρίσιμο ρόλο που παίζει η κλειτορίδα στο σεξ, διαφώνησε με την εικασία ότι οι γυναίκες μπορούν να έρθουν σε οργασμό μόνο μέσω διεύθυνσης, αναφερόμενη στην «διέγερση της κλειτορίδας, στην οποία εδράζεται η κύρια απόλαυση της ερωτικής ευχαρίστησης στη συνουσία· και πράγματι αν δεν μας γοήτευε ανυπέροβλη η απόλαυση, ο άνδρας ή οι γυναίκες δεν θα πέθαιναν κιόλας μονάχα για την αγάπη.»

Ως αυθεντία πάνω στον Έρωτα και το Θάνατο, ο Ζίγκμουντ Φρόιντ [Sigmunt Freud] αμφισβήτησε τις απόψεις της Τζέιν Σαρπ και των επιστημόνων που την ακολουθούσαν, όπως ο Γκέοργκ Λούντβιχ Κόμπελτ [Georg Ludwig Kobelt] που είχε υποστηρίξει το 1844 ότι το αιδοίο είναι μόνο ένα λείο κανάλι που αγκαλιάζει το πέος στην συνουσία, και «δεν μπορούμε να θεωρήσουμε ότι το αιδοίο παίζει ρόλο στη δημιουργία αυτών των ευχάριστων σεξουαλικών συναισθημάτων στο γυναικείο σώμα.»

‘Ανδροπρεπής χαρακτήρας’

Το 1905, ο Φρόιντ, άρχισε να συστηματοποιεί τις πληροφορίες πάνω σ’ αυτό το θέμα. Ένας άνδρας, έγραψε, έχει «μόνο ένα... σεξουαλικό όργανο, ενώ η γυναίκα έχει δύο: το αιδοίο —το τυπικό γυναικείο όργανο— και την κλειτορίδα, που συνιστά το ανάλογο του ανδρικού οργάνου... Η σεξουαλική ζωή [μιας γυναίκας] είναι συνήθως διαχωρισμένη σε δύο φάσεις, από τις οποίες η πρώτη έχει έναν αρρενωπό χαρακτήρα, ενώ μόνο η δεύτερη είναι συγκεκριμένα θηλυκή». Έτσι, στη γυναικεία ανάπτυξη υπάρχει μια διαδικασία μετάβασης από την μια φάση στην άλλη, αναλογία που δεν υπάρχει στους άνδρες.

«Μια επιπλέον περιπλοκότητα προκύπτει από το γεγονός ότι η κλειτορίδα, με τον ανδροπρεπή χαρακτήρα της, συνεχίζει να λειτουργεί στην ύστερη σεξουαλική ζωή της γυναίκας με έναν τρόπο που είναι μεταβαλλόμενος και που σίγουρα δεν είναι ακόμα ικανοποιητικά κατανοητός. Φυσικά δεν γνωρίζουμε τη βιολογική βάση αυτών των ιδιαιτεροτήτων στις γυναίκες· και είμαστε, ακόμα λιγότερο, σε θέση να τους προσδώσουμε κάποιο τελεολογικό σκοπό».

Σύμφωνα με τον Φρόιντ, ο κλειτοριδικός οργασμός ανήκει στο ανώριμο, αρρενωπό στάδιο και θα πρέπει να εγκαταλειφθεί προκειμένου να φτάσουμε το Άγιο Δισκοπότηρο, ή το Χρυσόμαλλο Δέρας της ώριμης γυναίκας, την αληθινή σεξουαλική κορύφωση: τον κοιλιακό οργασμό. Με άλλα λόγια, μακριά τα χέρια σας από το δικό σας πέος και αρχίστε να δείχνετε προσοχή στο δικό μας.

Η γυναικεία σεξουαλικότητα συνέχισε να ενοχλεί τον Φρόιντ και πάνω στην αναστάτσή του ομολόγησε και κάτι στη γυναίκα που ήταν φοιτήτριά του αλλά και χορηγός του, και τον φυγάδευσε από την Αυστρία τις παραμονές της απόδοσης των Ναζί στην εξουσία: την πριγκίπισσα Μαρία Βοναπάρτη. «Το σπουδαίο ερώτημα που δεν έχει ποτέ απαντηθεί και το οποίο δεν έχω καταφέρει ακόμα να απαντήσω, παρά τα τριάντα χρόνια έρευνάς μου στην γυναικεία ψυχή είναι το ‘Τι θέλει μια γυναίκα;’, αναρωτιόταν ο Φρόιντ. Στην περίπτωση της Μαρίας, τουλάχιστον, η απάντηση ήταν απλή. Ήθελε να φτάσει σε οργασμό. Ο άνδρας της Μαρίας είχε ομοφυλοφιλικές τάσεις και την πρώτη τους νύχτα μαζί, έγραψε στο ημερολόγιό της ότι την πήρε «με μια σύντομη, κτηνώδη κίνηση, σαν να το επέβαλε στον εαυτό του... και της απολογήθηκε: «Το μισώ όσο και εσύ.»»

Τίποτε δεν βοηθούσε. Γιατί το πρόβλημα της πριγκίπισσας —της οποίας θεός ήταν ο Ναπολέων— ήταν ότι λάτρευε το σεξ. Είχε πολλούς εραστές, από τον επικεφαλής βοηθό του άνδρα της μέχρι τον πρωθυπουργό της Γαλλίας, αλλά ήταν ανίκανη να πετύχει τη χρυσή κοιλιακή κορύφωση με κάποιον από αυτούς. Ασχολούμενη επιστημονικά με το ζήτημα,

Η Μαρία Βοναπάρτη

πήρε συνέντευξη από 243 γυναίκες για τη σεξουαλική τους ζωή και έκανε ποικίλες μετρήσεις πάνω τους και στην ίδια πριν φτάσει στο συμπέρασμα το οποίο δημοσίευσε με ψευδώνυμο σε ένα ιατρικό περιοδικό, ότι μόνον οι γυναίκες, που η κλειτορίδα τους είχε 2.5 εκατοστά ή και μικρότερη απόσταση από το αιδοίο τους, μπορούσαν να φτάσουν σε οργασμό μέσω διεύθυνσης. Εκείνης ήταν τρία εκατοστά από την πολυπόθητη οπή, και γι’ αυτό αποφάσισε να την αφαιρέσει.

Στο βιβλίο της *Το Κοπάνημα: το Περίεργο Ζευγάριμα Επιστήμης και Σεξ*, [1] η Μέρι Ρόουτς [Mary Roach] περιγράφει πώς ένας χειρουργός που λεγόταν Τζόζεφ Χάλμπαν [Josef Halban], ο οποίος είχε κάνει την επέμβαση μόνο μια φορά στο παρελθόν —και αυτή σε πτώμα— τοποθετήθηκε επικεφαλής της εγχείρησης και εστίασε στο τμήμα της κλειτορίδας που είναι ορατό στην επιφάνεια του σώματος, χωρίς να σκεφτεί τη βαθιά μέσα στο σώμα δομή του οργάνου. Η επέμβαση απέτυχε. «Κάποια χρόνια αργότερα, ο Χάλμπαν προσφέρθηκε να επαναλάβει την επέμβαση», γράφει η Ρόουτς. Δεν δούλεψε ούτε αυτή τη φορά.

Η πρώτη συνάντηση της πριγκίπισσας και του πατέρα της ψυχανάλυσης της άνοιξε τα μάτια προς την πιθανότητα όλα τελικά να ήταν στο μυαλό της και ότι θα έπρεπε μάλλον να ξεχάσει την κλειτορίδα της. Όταν η οικογένειά της μετανάστευσε στην Αίγυπτο με την εισβολή των Ναζί στη Γαλλία, είχε την ευκαιρία η ίδια να κάνει συνεντεύξεις με γυναίκες των οποίων το κοινωνικό περιβάλλον έκανε τα πάντα για να τις πείσει να ξεχάσουν τελείως την κλειτορίδα τους. Ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων είναι ένα αρχαίο τελετουργικό του οποίου οι ρίζες ανιχνεύονται στο Κοράνι. Αλλά η αναφορά του στο Κοράνι μας δείχνει ότι η διαδικασία αυτή συνέβαινε πριν υπάρξει το Ισλάμ.

Η Maud Allan ως «Salomé» στο *Όραμα της Σαλώμης* το 1906
"Vision of Salomé" (Credit: Foulsham & Banfield).

Ο σκοπός του ευνουχισμού της κλειτορίδας είναι η καταστολή της σεξουαλικής επιθυμίας στις γυναίκες και συνήθως πραγματοποιείται από τις γυναίκες της οικογένειας. Το τελετουργικό, που συμβαίνει ακόμα και στις μέρες μας, καταγράφηκε από τον Ηρόδοτο και τον 16ο αιώνα το παρέθεσε στο έργο του και ο Γάλλος γιατρός Ζακ Νταλαμπ [Jacques Dalechamps] ο οποίος πίστευε ότι η κλειτορίδα ήταν «ένα ασυνήθιστο χαρακτηριστικό όλων των Αιγυπτίων γυναικών... ερεθίζεται όπως ακριβώς ένα αρσενικό πέος και πράγματι το χρησιμοποιούν για να παίξουν με άλλες γυναίκες, όπως έκαναν και οι σύζυγοί τους... Έτσι, αυτά τα κομμάτια κόβονται.»

Η Μαρία Βοναπάρτη ανακάλυψε ότι ακόμα και αυτός ο αποτρόπαιος ακρωτηριασμός δεν εμπόδιζε τις Αιγύπτειες γυναίκες να πετύχουν απόλαυση στις σεξουαλικές τους σχέσεις και κάποιες από αυτές μάλιστα πετύχαιναν κορύφωση μέσα από τη διεύδυση παρά το τι είχαν υποστεί. Αλλά η αιγυπτιακή κοινωνία και άλλες κοινωνίες στην Αφρική και τον αραβικό κόσμο δεν ήταν μοναδικές στο είδος τους σε σχέση με αυτό το ζήτημα. Τον 19ο αιώνα, ο Τζον Χάρβεϊ Κέλογκ [John Harvey Kellog], διάσημος από τα δημοφιλή *Kellogg's*, πρότεινε το κόψιμο της κλειτορίδας με οξύ ώστε οι γυναίκες να αποτρέπονται μ' έναν μόνιμο τρόπο να υπερ-διεγείρονται. Ο Άγγλος γιατρός Άιζακ Μπέικερ Μπράουν [Isaac Baker Brown] βεβαίωσε το 1858 ότι ο αυνανισμός των γυναικών προκαλούσε «τρέλα, επιληψία, καταληψία και υστερία» και πραγματοποιούσε κλειτοριδεκτομές στις γυναίκες ασθενείς του χωρίς να τους λέει τι ακριβώς τους έκανε.

Η γνώση είναι δύναμη και η γνώση της σάρκας είναι επικίνδυνη δύναμη και πολύ περισσότερο επικίνδυνη είναι η γνώση του δικού σου σώματος, αν μάλιστα είσαι γυναίκα. Τον Φεβρουάριο του 1918, κάποιους μήνες πριν το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ένα νέο μέτωπο άνοιξε ενάντια στην κλειτορίδα. Του μετώπου αυτού ηγούνταν ο Νόελ Πέμπερτον Μπίλινγκ [Noel Pemberton Billing], ένας πιλότος, εφευρέτης, εκδότης, Βρετανός ακροδεξιός βουλευτής τον οποίο στοίχειωναν θεωρίες συνωμοσίας, αντισημιτισμός και φόβοι Γερμανών κατασκόπων. Σύμφωνα με τα fake news που διέσπειρε μέσα από το περιοδικό του *Vigilante*, η Γερμανία διατηρούσε και χειριζόταν, μέσω των Εβραίων πρακτόρων της, έναν επικερδή στρατό από πόρνες και κάποιοι Γερμανός πρίγκιπας είχε στην κατοχή του μια «Μαύρη Βίβλο» που περιείχε 47.000 ονόματα ανδρών και γυναικών στη Βρετανία που ήταν ευάλωτοι στον εκβιασμό ενόψει μιας περιεργής κλίμακας αμαρτιών που είχαν διαπράξει, από την ομοφυλοφιλία μέχρι την παιδοφιλία. Το βιβλίο λεγόταν ότι παρείχε λεπτομέρειες για «το αφύσικο ξεπαρθένιασμα των παιδιών» και επιπλέον ότι «λόγω της λεσβιακής έκστασης απειλούνταν τα πιο ιερά μυστικά του βρετανικού κράτους.»

‘Μια τρομακτική επιρροή’

Ένα άρθρο με τον τίτλο «Η Αίρεση της Κλειτορίδας» στο περιοδικό του Μπίλινγκ αναφερόταν στην ηθοποιό και χορεύτρια Μοντ Άλαν [Maud Allan] η οποία τότε εμφανιζόταν στη σκανδαλώδη παραγωγή *Σαλώμη* του βλάσφημου Όσκαρ Γουάιλντ, φορώντας κυρίως χάντρες. Το περιοδικό υπαινισσόταν ότι η ηθοποιός ήταν Γερμανίδα κατάσκοπος και λεσβία που είχε σταλεί για να αποπλανήσει τη σύζυγο του πρωθυπουργού Άσκουιθ [H. H. Asquith]. Μόλις μισός χρόνος είχε περάσει από την εκτέλεση μιας άλλης χορεύτριας, της Μάτα Χάρι, η οποία ήταν ύποπτη για κατασκοπία για λογαριασμό της Γερμανίας, και το κοινό που διψούσε για νέα θύματα, ειδικά αν ήταν όμορφες γυναίκες, χύμηξε στην ιδέα «της εξουσίας της κλειτορίδας».

Η Άλαν κατέθεσε μήνυση για συκοφαντία. Ο Μπίλινγκ που εκπροσώπησε τον εαυτό του στη δίκη, εξήγησε ότι η χρήση του όρου «κλειτορίδα» ήταν απλά δόλωμα. Ήταν ένας όρος «που θα καταλάβαιναν μόνο όσοι χρειαζόταν να τον καταλάβουν», είπε στο δικαστήριο. Ακόμη ένας μάρτυρας όρισε την κλειτορίδα ως ένα όργανο το οποίο «όταν διεγείρεται υπερβολικά ή υπερ-αναπτύσσεται, κατέχει την πιο τρομακτική επιρροή πάνω σε οποιαδήποτε γυναίκα σε τέτοιο βαθμό που αυτή θα έκανε τα πιο ασυνήθιστα πράγματα.»

Από το βήμα του μάρτυρα κατηγορίας η Μοντ Άλαν ρωτήθηκε αν ήταν πρακτική γιατρός, επειδή «κανείς άλλος από έναν γιατρό ή ανθρώπους ενδιαφερόμενους σε τέτοια ζητήματα, δεν θα καταλάβαινε τον όρο», όπως είχε παραδεχτεί και η ίδια. Αλλά δεν θα μπορούσε να γνωρίζει την αλήθεια της πηγής της γνώσης της. Ως νεαρή γυναίκα που ζούσε στο Βερολίνο, είχε επενδύσει με σχέδια μια εγκυκλοπαίδεια που στόχευε στο να παρέχει στις Γερμανίδες γυναίκες πληροφορίες για οτιδήποτε στον κόσμο, από το ράφιμο και την καλλιέργεια τριαντάφυλλων μέχρι την ακριβή τοποθεσία της κλειτορίδας και σε τι χρησιμεύει. Αλλά οι συνδέσεις με τη Γερμανία ήταν το τελευταίο πράγμα που η Άλαν ήθελε να αναδείξει, εξάλλου ήθελε να προστατεύσει αυτό το μεγάλο της μυστικό, το οποίο ήταν ο κόκκος αλήθειας των κακόβουλων κατηγοριών του Μπίλινγκ: η Μοντ Άλαν ήταν πράγματι λεσβία. Η απαγορευμένη της γνώση έγειρε τη ζυγαριά προς όφελος του Μπίλινγκ. Τελικά αθωώθηκε.

Το 1998 όταν ο Μπιλ Κλίντον [Bill Clinton] δικάστηκε στη Γερουσία των Η.Π.Α. με τις κατηγορίες της ψευδορκίας και της παρεμπόδισης της δικαιοσύνης, στην προσπάθειά του να επαναπροσδιορίσει το νόημα των σεξουαλικών σχέσεων, μια Αυστραλή ουρολόγος, η Έλεν Ο΄ Κόνελ [Helen O'Connell] αποκάλυψε την μόνη υπαρκτή αλήθεια: αυτά που γνωρίζαμε μέχρι τώρα για την κλειτορίδα, «αυτό το μικρό γρομπαλάκι σάρκας», ήταν μονάχα η κορυφή του παγόβουνου. Η μεγάλη μάζα του οργάνου αυτού βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια, διακρίνεται από μια σπογγώδη, ευθυτενή υφή όπως και το αντίστοιχο αρσενικό όργανο και «απλώνει τα χέρια της» (όπως το περιέγραψε η Ο΄ Κόνελ στο *Journals of Urology*) για να αγκαλιάσει τον παρθενοτικό μύνα. Ενώ το αρσενικό σεξουαλικό όργανο μοιάζει με ελβετικό σουγιά που πραγματοποιεί διάφορες λειτουργίες –αναπαραγωγή, ούρηση, ευχαρίστηση– το θηλυκό σεξουαλικό σύστημα έχει και εναλλακτικό σχέδιο.

Η κλειτορίδα είναι το μοναδικό όργανο στο ανθρώπινο σώμα του οποίου ο σκοπός είναι η απόλαυση και επιτρέπει σε ορισμένες γυναίκες να βιώσουν διακόσιους συνεχόμενους οργασμούς, όπως αποκάλυψε ο Δρ. Ρόνι Στάρκσαλ [Ronny Shtarkshall] σε μια εφημερίδα («Κάθε γυναίκα που έχει οργασμό, μπορεί να διδαχθεί να βιώσει περισσότερους από έναν οργασμό μέσα σε μια σεξουαλική πράξη, ακόμη και τρεις ή τέσσερις»). Το όργανο που επιτρέπει σε εμάς τις γυναίκες να βιώσουμε αυτό το θαυματούργο φαινόμενο έχει οκτώ χιλιάδες νευρικές απολήξεις, διπλάσιες δηλαδή απ' ότι έχει ο φαλλός.

Ορίστε, λοιπόν, Δρ. Φρόνιτ –δεν υπάρχει κανένας λόγος για φθόνο του πέους!

Το γεγονός ότι η λειτουργία, η σημασία και η απλή ύπαρξη της κλειτορίδας έχουν επενδυθεί με καχυποψία από καιρό σε καιρό μπορεί να μας δείξει ότι ο φθόνος για τον οποίο μιλούσε ο Φρόνιτ είναι ο ακριβώς αντίθετος. Μέσα σε όλα αυτά τα χρόνια, καθώς η αληθινή της φύση δεν είχε αποκαλυφθεί, η κλειτορίδα σκορπούσε τον φόβο στις καρδιές των ανδρών. Αποκρήρυχθηκε ως σατανική. Ως η πύλη του εγκλήματος και της διαστροφής. Ως ένα κουμπί, που αν πατηθεί μια φορά, εξολοθρεύει την υγιή λογική μιας γυναίκας. Ως ένα βρεφικό πέος που θα έπρεπε να καταργηθεί. Και ακόμη ως ένα όργανο που θα έπρεπε να αφαιρεθεί φυσικά ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο –όπως έκανε ο Δρ. Τσαρλς Μάγιο Γκος [Charles Mayo Goss] το 1947, όταν έσβησε την κλειτορίδα από την 25η έκδοση της εγκυκλοπαίδειας της Ανατομίας του Χένρι Γκρέι [Henry Gray]. [2]

Σε αντίθεση με τον φαλλό, που απεικονίζεται είτε σε στύση είτε υποτονικός σε έργα τέχνης μέσα σε όλη την ιστορία του κόσμου, η κλειτορίδα έγινε αντικείμενο παραμέλησης και αποκλεισμού από την καλλιτεχνική συζήτηση. Δεν την εκτίμησαν ούτε οι γυναίκες καλλιτέχνιδες που προσπάθησαν να διεισδύσουν στα χείλη των γεννητικών οργάνων, όπως το τεράστιο γλυπτό “HON” που έφτιαξε με γύψο και μπογιά η Νίκι ντε Σαιντ Φαλ [Niki de Saint Phalle], «το οποίο η καλλιτέχνις περιέγραψε ως φάλαινα, καθεδρικό ναό, Μαμά, Κιβωτό του Νύε και τη μεγαλύτερη πόρνη του κόσμου και στο οποίο οι επισκέπτες έμπαιναν μέσα από ένα άνοιγμα ανάμεσα στα πόδια του γλυπτού»· ή η Τζούντι Σικάγο [Judy Chicago] και τα στυλιζαρισμένα σαν-μουνιά πιάτα της στη φεμινιστική της εγκατάσταση “The Dinner Party” (Το Δείπνο) που δημιούργησε στη δεκαετία του 1970.

Οι σύγχρονες γυναίκες καλλιτέχνιδες, ωστόσο, έχουν αρχίσει να δίνουν περισσότερη προσοχή στο ζήτημα. Μεταξύ τους η Σοφία Γουάλας [Sophia Wallace] η οποία το 2012 έφτιαξε ένα τεράστιο επίχρυσο, αναρρηκίσιμο μοντέλο κλειτορίδας, λέγοντας ότι τρελαίνεται να βλέπει τους άνδρες να περιμένουν στην ουρά για να το σκαρφλώσουν. Ή η Γαλλίδα κοινωνιολόγος Οντίλ Φιγιόντ [Odile Fillod] που δημιούργησε πριν έναν χρόνο ένα τρισδιάστατο όργανο πραγματικών διαστάσεων που ο καθένας μπορεί να κατεβάσει και να αναπαράγει στον κοντινότερο εκτυπωτή τρισδιάστατων αντικειμένων.

Παρόλα αυτά, η κλειτορίδα παραμένει κρυμμένη στις σκιές. Ελάχιστοι ακαδημαϊκοί και καλλιτέχνες ασχολούνται μαζί της, λίγα βιβλία είναι αφιερωμένα σε αυτήν και δεν της δίνονται και πολλά ονόματα, σε αντίθεση με τις χιλιάδες λέξεις της αργκό που έχουν πέσει στο τραπέζι για το ομόλογο όργανό της, το πέος.

Άραγε βλέπουμε σήμερα το άνθισμα του λουλουδιού των γυναικών; Έχει φτάσει άραγε ο καιρός που θα λάμψει το στρείδι μέσα από το όστρακο; Ιστοσελίδες όπως η *OMGYes*, που είναι αφιερωμένες στην καλύτερη κατανόηση του γυναικείου οργασμού και του οργάνου που είναι υπεύθυνο για αυτόν, προσπαθούν να αλλάξουν την όλη εικόνα. Και βήματα γίνονται προς τα εμπρός ώστε να αναθεωρηθούν τα σχολικά βιβλία αλλά και οι καθηγητές της σεξουαλικής αγωγής να σταματήσουν να αναφέρονται στην κλειτορίδα, αν το κάνουν και καθόλου, ως «ένα μικρό γρομπαλάκι του σώματος». Προσπάθειες σαν κι αυτές μπορεί να βοηθήσουν τον τιτανικό φαλλό όχι μόνο να μην πέσει στα βράχια αλλά κυρίως να περάσει το τεστ της απόλαυσης –τον τρόπο με τον οποίο ορίζεται, γίνεται κατανητός και αναπαρίσταται– στις γυναίκες. Είναι στα χέρια μας, ξέρετε.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Σ.τ.Μ. Η συγγραφέας χρησιμοποίησε τη λέξη Bonk στον τίτλο του βιβλίου της που σημαίνει ταυτόχρονα χτύπημα και πήδημα.

[2] Η πρώτη *Gray's Anatomy* γράφτηκε από τον ομώνυμο συγγραφέα το 1858. Θεωρείται ένα από τα πιο επιδραστικά βιβλία ανατομίας στον κόσμο και η τελευταία, 42η έκδοση, έγινε τον Οκτώβριο του 2020.

[Το κείμενο δημοσιεύτηκε στα αγγλικά στην εφημερίδα *Haaretz* τον Σεπτέμβριο του 2018 και μεταφράστηκε από την μπλου και τον StepTSP.]